

ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ
ДСА України

вул. Липська, 18/5, м. Київ, 01601, тел.: (044) 277-76-86, факс: (044) 277-76-11,
e-mail: inbox@court.gov.ua, web: <http://www.dsa.court.gov.ua>, код ЄДРПОУ: 26255795

28.08.2020 № 11-15981/20
на _____ від _____

Комітет Верховної Ради України
з питань бюджету

Комітет Верховної Ради України
з питань правової політики

Міністерство фінансів України

*Про критичну ситуацію з фінансовим
забезпеченням діяльності судів*

Тривожна і надзвичайно критична ситуація, яка склалась у 2020 році з фінансовим забезпеченням діяльності апеляційних та місцевих судів, що безпосередньо розв'язують нагальні проблеми наших громадян, ставить під загрозу спроможність держави забезпечити відправлення правосуддя.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" Державній судовій адміністрації України як головному розпоряднику бюджетних коштів передбачені бюджетні призначення в сумі 14 619,1 млн грн, що на 922,7 млн грн (6 %) менше проведених касових видатків у 2019 році.

Разом з тим згідно з пунктом 24 розділу XII Закону України "Про судоустрій і статус суддів" передбачено значне збільшення розміру суддівської винагороди у 2020 році порівняно з 2019 роком:

Суддя	Розмір посадового окладу судді з 1 січня 2019 року, прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року / грн	Розмір посадового окладу судді з 1 січня 2020 року, прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року / грн	Різниця
Суддя місцевого суду	25 / 48 025	30 / 63 060	+ 31 %
Суддя апеляційного суду та вищого спеціалізованого суду	40 / 76 840	50 / 105 100	+ 37 %

В інструктивному листі Міністерства фінансів України від 03.09.2019 щодо підготовки бюджетних запитів на 2020 – 2022 роки зазначена вимога, відповідно до якої під час визначення напрямів використання коштів загального

та спеціального фондів державного бюджету потрібно стовідсотково забезпечити необхідний розмір суддівських винагород.

Державною судовою адміністрацією України ця вимога виконана, після чого практично не залишилось коштів на оплату праці працівників апарату судів.

У 2019 році касові видатки на оплату праці працівників апарату судів склали **5 367,2 млн грн, що у 9 разів більше, ніж передбачено на 2020 рік (598 млн грн).**

На початку 2020 року дефіцит фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення здійснення судочинства за всіма напрямками, становив 9 746,0 млн грн, з яких найбільш критичними напрямками були видатки на оплату праці працівників апарату судів, нарахування на оплату праці, видатки споживання щодо забезпечення судочинства (витратні матеріали та послуги).

Крім того, існує дисбаланс між фондом оплати праці та нарахуванням на нього, який постійно зростає внаслідок обмеження розміру суддівської винагороди та перерозподілу економії фонду суддівських винагород на фонд оплати праці працівників апарату судів.

Також у разі зняття обмежень, встановлених на розмір суддівської винагороди, та одночасним збільшенням розміру мінімальної заробітної плати з 4723 грн до 5000 грн, збільшиться потреба на нарахування на суддівську винагороду в розмірі 609,4 грн на одного суддю на місяць, на всіх суддів – 3,2 млн грн на місяць.

Стосовно бюджетних призначень для придбання необхідних для здійснення судочинства матеріалів та послуг, то на початок поточного року вони передбачені в обсязі лише 444,7 млн грн, у той час, як у 2019 році касові видатки становили майже в три рази більше – 1 159,9 млн гривень.

Враховуючи збільшення зазначеного обсягу видатків минулого року на індекс приросту розглянутих судових справ (1,038) та індекс інфляції споживчих цін (1,06), мінімальна потреба в зазначених видатках у 2020 році становить 1 276,3 млн гривень.

Відповідно **дефіцит на початок 2020 року за цим напрямком видатків становив 831,6 млн гривень.**

Вказаний дефіцит визнаний державою, на підтвердження чого пунктом 11 Прикінцевих положень Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" (у редакції Закону від 14.11.2019 № 294-ІХ) доручено Кабінету Міністрів України за підсумками виконання Державного бюджету України у першому кварталі 2020 року розглянути питання щодо збільшення видатків Державній судовій адміністрації України на забезпечення здійснення правосуддя у необхідному обсязі.

Проте у квітні 2020 року під час внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" збільшено бюджетні призначення лише на оплату праці з нарахуванням у сумі 1 077,7 млн грн, що не дозволило вирішити питання забезпечення належного здійснення правосуддя.

Внаслідок використання майже в повному обсязі коштів, передбачених Законом України "Про Державний бюджет України на 2020 рік", на сьогодні суди позбавлені можливості провести навіть мінімально необхідні поточні закупівлі матеріалів для здійснення судочинства, а саме: конверти, марки, диски відео- та звукозапису, папір, витратні матеріали для оргтехніки, інше, здійснити оплату відповідних послуг, що забезпечують відправку кореспонденції (маркувальні

машини, відеоконференцзв'язок під час судового засідання, Інтернет, телефонію), оплатити роботу присяжних тощо.

У результаті суди вимушені зупинити відправлення поштової кореспонденції, якою здійснюється повідомлення учасників справ про судові засідання (судові повістки, копії процесуальних документів тощо).

Така ситуація створює передумови для недотримання гарантованого статтею 55 Конституції України права на захист прав і свобод людини і громадянина судом, порушення процесуальних строків розгляду справ, в цілому підриває довіру суспільства до судової системи, у той час, як така довіра є однією з основ Української держави, її стабільності та демократії.

Фактично на сьогодні держава не виконує визначену Конституцією України ключову функцію щодо забезпечення фінансування та створення належних умов для діяльності судів і роботи суддів.

ДСА України неодноразово порушувала перед Кабінетом Міністрів України, Міністерством фінансів України, Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики та Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету питання про неприпустимо низькі показники фінансового забезпечення діяльності судів, органів і установ у системі правосуддя, закладені в Державному бюджеті України на 2020 рік.

З метою розв'язання вказаних проблем, за ініціативою ДСА України, як тимчасовий захід, Міністерством фінансів України здійснювались наближення видатків на перше півріччя в межах річних призначень. Також погоджено перерозподіл бюджетних асигнувань між видатками на оплату праці та поточними видатками на забезпечення судочинства в обсязі 200,0 млн грн, а також на нарахування на оплату праці в обсязі 151,3 млн грн, що дало змогу забезпечити суди матеріалами та послугами не більше, ніж на два місяці, а також частково розв'язати проблему із виплатою заробітної плати працівникам апарату судів.

Проте ці тимчасові заходи тільки відстрочили на певний час зупинення судочинства через **катастрофічну нехватку ресурсів**.

На сьогодні критичною є **відсутність видатків споживання** для забезпечення судів матеріалами та послугами, а також **видатків для нарахувань на оплату праці**, що не дає змогу використати повною мірою наявний фонд оплати праці.

Ураховуючи викладене, з метою **недопущення зупинення здійснення судочинства**, переконливо просимо невідкладно ініціювати внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" шляхом **збільшення видатків споживання на забезпечення здійснення судочинства** в сумі **969,7 млн грн**, у тому числі: 631,6 млн грн на придбання необхідних для здійснення судочинства матеріалів та послуг та 338,1 млн грн для нарахувань на оплату праці.

Голова
Державної судової
адміністрації України

З. Холоднюк